

Súd: Správny súd v Banskej Bystrici
Spisová značka: 22Sas/3/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 0823100263
Dátum vydania rozhodnutia: 10. 02. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr Miroslava Štefčeková
ECLI: ECLI:SK:SpSBB:2025:0823100263.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Správny súd v Banskej Bystrici v konaní pred sudkyňou JUDr. Miroslavou Štefčekovou, v právnej veci žalobcu: A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. XXX, XXX XX D. E. F., proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, ústredie, so sídlom Ul. 29. augusta č. 8-10, 813 63 Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej č. XXXXX-X/XXXX-XX zo dňa 24.05.2023, takto

rozhodol:

Správny súd rozhodnutie žalovanej Sociálnej poisťovne, ústredie č. XXXXX-X/XXXX-XX zo dňa 24.05.2023, ako aj rozhodnutie orgánu verejnej správy prvého stupňa Sociálnej poisťovne, pobočky Žilina č. 2300/2023-ZA-DvN zo dňa 13.03.2023 z r u š u j e a vec vracia orgánu verejnej správy prvého stupňa na ďalšie konanie.

Žalovaná je p o v i n n á zaplatiť žalobcovi náhradu dôvodne vynaložených trov konania v rozsahu 100%, v lehote 20 dní od nadobudnutia právoplatnosti uznesenia o výške trov konania, ktoré bude vydané po právoplatnosti tohto rozsudku.

odôvodnenie:

Priebeh administratívneho konania

1. Sociálna poisťovňa, pobočka Žilina (ďalej „prvostupňový správny orgán“) na základe žiadosti žalobcu o dávku v nezamestnanosti zo dňa 09.01.2023 rozhodla rozhodnutím č. 2300/2023-ZA-DvN zo dňa 13.03.2023 tak, že žalobca podľa § 104 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení (ďalej „zákon č. 461/2003 Z. z.“) a podľa čl. 61 Nariadenia (ES) Európskeho parlamentu a Rady č. 883/2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia (ďalej „Nariadenie č. 883/2004“) nemá nárok na dávku v nezamestnanosti.

2. Proti tomuto rozhodnutiu podal žalobca v zákonom stanovenej lehote odvolanie, v ktorom uviedol, že prvostupňový správny orgán neposúdil zachovanie jeho väzieb na Slovensku na základe všetkých zistených a preukázaných skutočností a v súlade s čl. 11 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 987/2009 (ďalej „Vykonávacie nariadenie“). Namietal nesprávne vyhodnotenie skutočností získaných uskutočneným vylúčením a nedostatočné zistenie skutkového stavu vedúce k nesprávnym skutkovým záverom. Zdôraznil, že prvostupňový správny orgán neskúmal dôvody, pre ktoré uzavrel pracovnoprávny vzťah v zahraničí, dôvod, pre ktorý odišiel pracovať do Nemecka a nevyhodnotil viacero skutočností, konkrétne sezónny a dočasný charakter práce v zahraničí, jeho prítomnosť v trvaní 6 mesiacov na Slovensku, vrátane jeho evidencie na príslušnom úrade práce a výkon zamestnania na území Slovenska, charakter bývania v Nemecku (bývanie na firemnej ubytovni s viacerými osobami, ako aj s bratom v areáli zamestnávateľa), absolvovanie kurzov na Slovensku, vlastníctvo nehnuteľností, prítomnosť dlhoročnej priateľky a matky (o ktorú sa v súčasnosti stará) na Slovensku, návraty každý rok na Slovensko v trvaní 6 mesiacov, kúpu auta a vlastníctvo rezidenčnej parkovacej karty, trvalý pobyt v rodičovskom dome, bankový účet a využívanie služieb mobilného operátora na Slovensku. Podľa žalobcu, kúpa nehnuteľností zjavne nasvedčovala jeho úmyslu trvalo žiť na Slovensku. V kontexte odvolacích námietok poukázal na rozsudok Súdneho dvora Európskej únie č. C-76/76 Silvana di

Paolo proti Office national de l'emploi zo dňa 17.02.1977 a rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 9Sžsk/2/2020 zo dňa 30.09.2020. V podanom odvolaní žalobca uviedol, že z dôvodu návratu na Slovensko nepožiadaval o dávku v nezamestnanosti v Nemecku po ukončení posledného pracovného pomeru, pričom zastáva názor, že dávku v nezamestnanosti vypláca najskôr Sociálna poisťovňa, ktorá si následne dávku refunduje v členskom štáte, ktorého právne predpisy sa vzťahovali na poberateľa dávok naposledy.

3. Sociálna poisťovňa, ústredie rozhodnutím č. XXXXX-X/XXXX-XX zo dňa 24.05.2023 (ďalej „napadnuté rozhodnutie“) potvrdila rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu a odvolanie žalobcu vo veci nepriznania nároku na dávku v nezamestnanosti podľa § 218 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z. zamietla v celom rozsahu. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia vyplynulo, že celková dĺžka pobytu žalobcu v Nemecku prerušovane viac ako 13 rokov, stabilita zamestnania, prioritná, dlhodobá a opakovaná orientácia na nemecký pracovný trh, sústavné návraty za prácou do zahraničia, prítomnosť bratov, ktorú spoločne so žalobcom zdieľali spoločného zamestnávateľa, stabilná a primeraná bytová situácia v zahraničí, daňová povinnosť na území Nemecka boli vyhodnotené (v súlade s rozhodnutím Správnej komisie pre koordináciu systémov sociálneho zabezpečenia č. U2) silnejšie ako ostatné skutočnosti (deklarované návraty na Slovensko, prítomnosť rodiny a dlhoročnej priateľky, s ktorou sa žalobca podieľal na spoločných životných nákladoch, bankový účet, kúpa auta, úhrada rezidenčnej parkovacej karty, využívanie služieb mobilného operátora, absolvovanie kurzov, vlastníctvo nehnuteľností, úhrada dane z nehnuteľnosti), ktoré žalobca uviedol ako väzby k Slovensku. Žalovaný mal preukázané, že počas výkonu zárobkovej činnosti v Nemecku sa žalobca v tomto čase dlhodobo a opakovane zdržiaval, býval s bratom, trávil pracovný aj mimopracovný čas, platil zákonné odvody i dane na území Nemecka, ktoré skutočnosti preukazujú vytvorenie a prenesenie centra záujmov žalobcu počas posledného zamestnania na územie Nemecka. So zreteľom na všetky dostupné informácie podľa žalovaného nebolo možné považovať bydlisko žalobcu počas jeho posledného zamestnania v členskom štáte Európskej únie za zachované na území Slovenska. Vzhľadom na uvedené a s prihliadnutím k skutočnosti, že žalobca nebol bezprostredne pred zaradením do evidencie uchádzačov o zamestnanie poistený v nezamestnanosti v zmysle slovenských právnych predpisov, nebolo možné dobu poistenia v nezamestnanosti získanú v Nemecku zohľadniť na účely vzniku nároku na dávku v nezamestnanosti v súlade s čl. 61 Nariadenia 883/2004. V tejto súvislosti poukázal na to, že možnosť uplatniť si nárok na dávku v nezamestnanosti v inom štáte ako v štáte posledného zamestnania je len výnimkou zo všeobecného pravidla a poukázal na cieľ Nariadenia č. 883/2004.

Správna žaloba - žalobné body

4. Žalobca sa včas podanou správnu žalobou doručenou správne súdu dňa 25.07.2023 domáhal preskúmania zákonnosti a zrušenia rozhodnutia žalovanej č. XXXXX-X/XXXX-XX zo dňa 24.05.2023, ako aj zrušenia rozhodnutia prvostupňového správneho orgánu č. 2300/2023-ZA-DvN zo dňa 13.03.2023 a vrátenia veci prvostupňovému správne súdu na ďalšie konanie. Namietal nezákonnosť rozhodnutia žalovanej z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia a nedostatočného zistenia skutkového stavu.

5. Žalobca uviedol, že podstatou žaloby je skutková otázka, či Sociálna poisťovňa dostatočne ustálila pojem „bydlisko žalobcu“ zo zistení v prejednávanej veci. S ohľadom na skutočnosť, že žalobca bezprostredne pred zaradením do evidencie uchádzačov o zamestnanie nedosiahol dobu poistenia v nezamestnanosti v zmysle platnej slovenskej legislatívy, bolo možné na účely vzniku nároku na dávku v nezamestnanosti zohľadniť dobu poistenia v nezamestnanosti dosiahnutú na území iného členského štátu Európskej únie, konkrétne Nemecka v súlade s čl. 61 ods. 1 Nariadenia 883/2004 v prípade preukázania zachovania pevných väzieb a bydliska na území Slovenskej republiky počas výkonu posledného zamestnania na území členského štátu Európskej únie. Podľa žalobcu Sociálna poisťovňa v konaní nedôsledne a nesprávne posúdila zachovanie väzieb žalobcu na území Slovenskej republiky na základe všetkých zistených a preukázaných skutočností a v súlade s čl. 11 Vykonávacieho nariadenia, ktorým sa stanovuje postup vykonávania Nariadenia 883/2004. Žalobca uviedol, že prístup k posudzovaniu prípadu žalobcu zo strany Sociálnej poisťovne bol výlučne formálny a obmedzil sa na oddelené skúmanie jednotlivých okolností, zvlášť bez prihliadnutia na ich vzájomné súvislosti.

6. Žalobca poukázal na nepravdivosť tvrdenia Sociálnej poisťovne, že zárobkovú činnosť vykonával v Nemecku najskôr brigádne, potom polročne a naposledy sústavne, pretože prácu v Nemecku nikdy nevykonával sústavne, hoci jeho posledný pracovný pomer bol uzatvorený na dobu neurčitú. Celé obdobie vykonával v Nemecku sezónny druh práce a zvyšných 6 mesiacov v roku bol doma na Slovensku, pričom na tejto skutočnosti nič nemení fakt, že tento druh sezónnej práce vykonával v Nemecku aj jeho brat. Túto skutočnosť podľa žalobcu potvrdzujú dôkazy, konkrétne druh vykonávanej práce, bývanie vo firemnej ubytovni, nehnuteľnosti, ktoré žalobca vlastní na území Slovenskej republiky

za účelom bývania a hospodárenia, potvrdenie starostu obce (ktoré žalovaný v odôvodnení napadnutého rozhodnutia nespomenul), čestné prehlásenie dlhoročnej partnerky žalobcu, ako aj ďalšie dôkazy uvedené v odvolaní, tvoriace aj prílohu žaloby, ktoré aj bez potvrdenia od zamestnávateľa jasne svedčili o zachovaní pevných väzieb a bydliska na území Slovenskej republiky. Žalobca uviedol, že napriek tomu, že sa mu nepodarilo získať potvrdenie od zamestnávateľa o sezónnosti prác, žalovaná len produkovala zámienky, prečo žalobcovi dávku nepriznať, ponúkala len svoj subjektívny pohľad na prejednávajúcu vec a nemala v záujme uplatniť „výnimku zo všeobecného pravidla“. V tomto kontexte poukázal na prípady, kedy sa aj žiadateľovi podarilo získať potvrdenie od zamestnávateľa, ktoré pobočka žalovanej vyhodnotila ako účelové (rozsudok Najvyššieho správneho súdu SR sp. zn. 6Ssk/72/2022 zo dňa 29.03.2023). Skutočnosť, že práca žalobcu na agrofarme pri výrobe cukrovej kukurice mala sezónny charakter a že druhý polrok bol doma na Slovensku, nie je len tvrdením žalobcu, ako to v odôvodnení rozhodnutia prezentuje žalovaná, a v prípade, ak mal prvostupňový správny orgán alebo žalovaná pochybnosti, podľa žalobcu mohli vykonať ďalšie kroky za účelom preverenia jeho tvrdenia.

7. Žalobca vo svojom odvolaní poukázal na rozsudok Súdneho dvora Európskej únie č. C-76/76 Silvana di Paolo proti Office national de l'emploi zo dňa 17.02.1977, podľa ktorého je pri posudzovaní bydliska rozhodujúcou stabilita zamestnania, avšak vhodné je vziať do úvahy aj charakter zamestnania, ku ktorému žalovaná v odôvodnení napadnutého rozhodnutia uviedla, že na predmetný rozsudok nie je možné prihladať, pretože sa týka prípadov, v ktorých bol skutkový stav posudzovaný podľa Nariadenia Rady (EHS) č. 1408/71 zo dňa 14.06.1971 o uplatňovaní systémov sociálneho zabezpečenia na zamestnancov, samostatne zárobkovo činné osoby a ich rodinných príslušníkov, ktorí sa pohybujú v rámci Spoločenstva. Žalobca v tejto súvislosti uviedol, že predmetné Nariadenie bolo zrušené s účinnosťou od 01.05.2010, ktorý je dňom nadobudnutia účinnosti Nariadenia č. 883/2004, ktoré sa aplikuje na aktuálny skutkový stav, pričom poukázal na účel Nariadenia č. 883/2004. V kontexte uvedeného poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 9Sžsk/2/2020 zo dňa 30.09.2020 a rozsudok Najvyššieho správneho súdu SR sp. zn. 6Ssk/72/2022 zo dňa 29.03.2023, z ktorých vyplýva, že sa sudy pri rozhodovaní opreli aj o rozsudok Súdneho dvora EÚ zo dňa 17.02.1977.

8. Žalobca namietal, že hoci žalovaná v napadnutom rozhodnutí argumentovala, že rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 9Sžsk/2/2020 zo dňa 30.09.2020 nie je možné zovšeobecniť z dôvodu, že rozhodovanie o nárokoch na dávku v nezamestnanosti sa viaže výlučne ku konkrétnej fyzickej osobe a posudzujú sa konkrétne skutočnosti vo vzťahu k tejto osobe, pričom v každom konaní je situácia iná, na základe čoho porovnanie konaní nie je relevantné, sama podporila svoje tvrdenie judikátom Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Sžsk/38/2017 zo dňa 27.11.2018, na ktoré odkazuje zrejme v každom odôvodnení nepriznaného nároku na dávku v nezamestnanosti. Žalobca zdôraznil, že aj Najvyšší súd SR sa vyjadril, že v danej oblasti je potrebné pristupovať ku každej veci individuálne a prihladať na všetky okolnosti prípadu, na základe čoho nemožno na posudzovanú vec aplikovať závery v skutkovo odlišných prípadoch.. Žalobca sa s týmto záverom plne stotožnil, nerozumie, prečo žalovaná porovnávala jeho prípad s prípadom (sp. zn. 1Sžsk/38/2017), kde sa žiadateľ o dávku v nezamestnanosti vracal na Slovensko 2-3 x ročne na obdobie dvoch týždňov na dovolenku, na Slovensku nevladl žiadnu nehnuteľnosť, mal v cudzom štáte prechodný pobyt aj nájomný byt. V tejto súvislosti žalobca poukázal na rozsudky Najvyššieho správneho súdu SR sp. zn. 7Ssk/28/2022 a sp. zn. 6Ssk/72/2022 zo dňa 29.03.2023 potvrdzujúce, že žalovaná pri hodnotení centra záujmov a zachovania bydliska na území Slovenska za účelom posudzovania priznania nároku na dávku v nezamestnanosti za každých okolností vychádza výlučne zo stability, dĺžky pobytu, resp. výkonu zamestnania žiadateľa v zahraničí. Žalovaná pritom považuje za rozhodujúcu pracovnú situáciu žiadateľa a všetky ostatné väzby vyhodnocuje len ako doplňujúce a menej významné.

9. Žalobca konštatoval, že sa každoročne po skončení sezónnej práce na agrofarme pri výrobe cukrovej kukurice vracal domov na Slovensko na 6 mesiacov, po ukončení sezónnej práce v Nemecku žil doma na Slovensku, kde má trvalý pobyt v obci Lutiše. Žije tam so svojou matkou, o ktorú sa počas pobytu doma staral, čas strávený doma venoval aj starostlivosti o svoje hospodárstvo a hospodárske zvieratá, voľný čas trávil so svojou dlhoročnou priateľkou. Žalobca uviedol, že je vlastníkom bytu v Žiline a tiež vlastní viacero nehnuteľností v obci Lutiše. Vzhľadom na pravidelné intervaly návratu, kedy sa žalobca na polroka vracal domov na územie Slovenska, kde má rodinné väzby, podľa žalobcu nie je možné tieto skutočnosti hodnotiť bez ďalšieho ako menej významné. Rovnako bytová situácia žalobcu v Nemecku bez ďalšieho nemôže byť vyhodnotená ako stabilná, pretože žalobca mal bývanie zabezpečené zamestnávateľom v jeho areáli, vo firemnej ubytovni, kde býval s viacerými kolegami z práce. S ohľadom na charakter ubytovania žalobcu nemožno hodnotiť túto bytovú situáciu v Nemecku ako kvalitnú stránku bývania, ani ako stabilitu bytovej situácie tak, ako to vyplýva z čl. 11 ods. 1 Vykonávacieho nariadenia. Žalobca uviedol, že na Slovensku si zachoval trvalý pobyt s obsahom jeho

naplnenia, keď sa na miesto trvalého pobytu vracal v pravidelných polročných intervaloch. Zdôraznil, že na Slovensku vlastní aj bankový účet, automobil, nehnuteľnosti za účelom stabilného bývania a hospodárenia, aktívne sa zapája do spoločenského života obce, v ktorej má trvalý pobyt, odvádza daň z nehnuteľnosti, má slovenského mobilného operátora a počas poslednej sezóny v Nemecku si aktívne hľadal prácu na Slovensku (písomné žiadosti predložil prvostupňovému správne orgánu k nahliadnutiu pri spisovaní zápisnice). Žalobca neporozumel skutočnosti, prečo žalovaná v konaní o jeho nároku prihliadla iba na jeho vlastnícke právo k dvom nehnuteľnostiam na Slovensku, keď pri určovaní bydliska a väzieb je potrebné vziať v úvahu všetky skutočnosti, ktorých zohľadnenie a vyhodnotenie mohlo prispieť k riadnemu ustáleniu a vymedzeniu centra záujmov. Zdôraznil, že kupoval pôdu a nehnuteľnosti na Slovensku za účelom trvalého bývania, hospodárenia a chovu hospodárskych zvierat, pretože má k vidieckemu spôsobu života vzťah a väzby.

10. Na záver žalobca uviedol, že otázka určenia centra záujmov bola správnymi orgánmi skúmaná iba formálne bez zohľadnenia všetkých okolností, rozhodnutia boli predčasné s ohľadom na vyslovený záver, že dlhšie trvanie zamestnania žalobcu v zahraničí prinieslo záver o tom, že centrum záujmov žalobcu vzniklo, bolo vytvorené alebo prenesené na územie Nemecka.

11. Poukázaním na refundáciu dávok žalobca upozorňoval na fakt, že argumentácia žalovanej, týkajúca sa bremena výplaty dávky nemá opodstatnenie pretože podľa čl. 65 ods. 6, 7 Nariadenia č. 883/2004 a čl. 70 Vykonávacieho nariadenia, inštitúcie sociálneho zabezpečenia členských štátov Európskej únie, na ktorých území osoby naposledy vykonávali zárobkovú činnosť realizujú úhrady (tzv. refundácie) dávky v nezamestnanosti, ktorá bola nezamestnaným osobám poskytovaná inštitúciou štátu ich bydliska. Z uvedeného vyplýva, že Slovensko by v prípade priznania dávky v nezamestnanosti žalobcovi nenieslo žiadne bremeno a priznaná dávka by bola Slovensku zo strany Nemecka refundovaná.

Vyjadrenie žalovanej

12. Žalovaná vo vyjadrení k žalobe zo dňa 09.08.2023 navrhla podanú žalobu podľa § 190 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej „SSP“) zamietnuť. Uviedla, že z ustanovení § 104 ods. 1, ods. 6 zákona č. 461/2003 Z. z., čl. 61 ods. 1, ods. 2 a čl. 65 ods. 5 písm. a) Nariadenia č. 883/2004 je zrejماً zásada, ktorou sa treba riadiť pri zohľadňovaní dôb poistenia v nezamestnanosti dosiahnutých na území iného členského štátu Európskej únie pri uplatnení nároku na dávku v nezamestnanosti na území Slovenskej republiky, a to, že slovenská doba poistenia v nezamestnanosti musí byť dosiahnutá ako posledná. Iba vo výnimočných prípadoch je možné zohľadniť dobu poistenia dosiahnutú na území iného členského štátu Európskej únie, pokiaľ je dosiahnutá ako posledná. Výnimkou zo základnej zásady je situácia, ak si žiadateľ zachová počas výkonu zárobkovej činnosti na území iného členského štátu Európskej únie centrum záujmov a bydlisko na území Slovenskej republiky.

13. Poukázala na to, že žalobca v posudzovanom období posledných štyroch rokov pred zaradením do evidencie uchádzačov o zamestnanie (od 01.01.2019-31.12.2022) nepreukázal žiadnu dobu poistenia v nezamestnanosti, ktorú by mu bolo možné zohľadniť na účely vzniku nároku na dávku v nezamestnanosti, preto nespĺnil základnú podmienku nároku na dávku v nezamestnanosti. Vzhľadom na to, že žalobca preukázal v posudzovanom období štyroch rokov pred zaradením do evidencie uchádzačov o zamestnanie dobu poistenia v nezamestnanosti dosiahnutú na území iného členského štátu Európskej únie, v konaní o dávke v nezamestnanosti správne orgány posudzovali, či bolo možné takúto dobu zohľadniť na účely vzniku nároku na dávku v nezamestnanosti v súlade s čl. 61 Nariadenia 883/2004, teda bolo potrebné posúdiť, či si žalobca zachoval centrum záujmov na území Slovenskej republiky počas výkonu činnosti zamestnanca v Nemecku. Žalovaná uviedla, že zachovanie väzieb žalobcu na Slovensku bolo nutné posúdiť na základe celkového zhodnotenia všetkých dostupných informácií, pričom v konaní o dávke v nezamestnanosti príslušná organizačná zložka Sociálnej poisťovne vychádzala z objektívnych skutočností vyplývajúcich z formulára SED U002, elektronicky importovaného do Sociálnej poisťovne dňa 17.02.2023, z údajov uvedených žalobcom v Žiadosti o dávku v nezamestnanosti elektronicky postúpenej Sociálnej poisťovni, pobočke Žilina dňa 26.01.2023 a Vyhlásenia žiadateľa na účely posúdenia zachovania centra záujmov doručeného dňa 01.02.2023. Prvostupňový správny orgán so žalobcom uskutočnil výsluch dňa 28.02.2023, z ktorého bola spísaná zápisnica, osvedčená jeho podpisom a žalobcovi za účelom presného a úplného zistenia skutočného stavu veci bola poskytnutá možnosť uviesť všetky skutočnosti, resp. doplniť dôkazy relevantné na posúdenie jeho bydliska a zachovania väzieb na Slovensku počas jeho zárobkovej činnosti v zahraničí.

14. Žalovaná uviedla, že centrum záujmov je v zmysle čl. 11 ods. 1 Vykonávacieho nariadenia možné určiť na základe celkového posúdenia všetkých dostupných informácií súvisiacich s príslušnými skutočnosťami, ktoré môžu obsahovať - a) dĺžku a trvalosť prítomnosti na území dotknutých členských štátov, b) situáciu dotknutej osoby vrátane: - povahy a osobitných vlastností každej vykonávanej činnosti, predovšetkým miesta, kde sa takáto činnosť zvyčajne vykonáva, trvalosti takejto činnosti a dĺžky

trvania každej pracovnej zmluvy; - jeho rodinného stavu a rodinných väzieb; - vykonávanie akejkoľvek nezárobkovej činnosti; - jeho bytovej situácie, najmä toho, či je táto situácia stabilná a členského štátu, ktorý sa považuje za miesto bydliska osoby na daňové účely. K jednotlivým informáciám žalovaná uviedla skutočnosti, ktoré boli zistené z Vyhlásenia žiadateľa, údajov v informačnom systéme Sociálnej poisťovne, z výsluchu žalobcu, čestného vyhlásenia zo dňa 05.04.2023, potvrdenia Obecného úradu Lutiše zo dňa 28.03.2023, predložených Osvedčení o absolvovaní kurzov za účelom zvýšenia jeho odbornej spôsobilosti. V súvislosti s posúdením zachovania centra záujmov žalobcu na území Slovenska počas výkonu zárobkovej činnosti na území Nemecka žalovaná poukázala na Rozhodnutie Správnej komisie pre koordináciu systémov sociálneho zabezpečenia č. U2 z 12.06.2009, podľa ktorého je v súčasnosti prijateľné prenesenie zodpovednosti za platbu dávok z príslušného štátu bydliska v prípade cezhraničných pracovníkov a určitých kategórií pracovníkov, ktorí udržiavajú úzke spojenia aj so svojimi krajinami pôvodu. Podľa žalovanej by nebolo viac prijateľné, ak by sa príliš širokým výkladom pojmu „bydlisko“ mala rozšíriť oblasť uplatnenia čl. 65 Nariadenia č. 883/2004 tak, aby zahŕňala všetky osoby, ktoré majú dosť stabilné zamestnanie alebo samostatne zárobkovú činnosť v členskom štáte a ktoré nechali svoje rodiny vo svojej krajine pôvodu. V súlade s týmto rozhodnutím, ako aj iným zadováženými dôkaznými prostriedkami boli celková dĺžka pobytu žalobcu prerušované viac ako 13 rokov, stabilita zamestnania, prioritná, dlhodobá a opakovaná orientácia na nemecký pracovný trh, sústavné návraty za prácou do zahraničia, prítomnosť bratov, ktorí spoločne so žalobcom zdieľali spoločného zamestnávateľa, stabilná a primeraná bytová situácia v zahraničí, daňová povinnosť na území Nemecka vyhodnotená silnejšie ako ostatné skutočnosti (deklarované návraty na územie Slovenska, prítomnosť rodiny a dlhoročnej priateľky, s ktorou sa podieľajú na spoločných životných nákladoch, bankový účet, kúpa auta, úhrada rezidenčnej parkovacej karty, využívanie služieb mobilného operátora, absolvovanie kurzov, vlastníctvo nehnuteľností, úhrada dane z nehnuteľností), ktoré žalobca uviedol ako väzby k Slovensku. Podľa žalovanej bolo stredisko životných záujmov žalobcu v danom čase na území Nemecka, pretože v konaní bolo preukázané, že žalobca počas výkonu zamestnania v Nemecku sa v tomto čase dlhodobo a opakovane zdržiaval, býval s bratom, trávil pracovný čas aj mimopracovný čas, platil zákonné odvody i dane na území Nemecka. Všetky tieto skutočnosti podľa žalovanej preukázali vytvorenie a prenesenie centra záujmov žalobcu počas posledného zamestnania práve na území Nemecka. S ohľadom na to, že žalobca nebol pred zaradením do evidencie uchádzačov o zamestnanie poistený v nezamestnanosti v zmysle slovenských právnych predpisov a podľa vyššie uvedených záverov žalovanou si bydlisko v danom období nezachoval, nebolo možné dobu poistenia v nezamestnanosti získanú na území Nemecka zohľadniť na účely vzniku nároku na dávku v nezamestnanosti v súlade s čl. 61 Nariadenia č. 883/2004.

15. K žalobnej námietke žalobcu o nedostatočnom zistení skutkového stavu s ohľadom na nedôsledné a nesprávne posúdenie zachovania jeho väzieb na území Slovenska na základe zistených a preukázaných skutočností bez vzájomnej súvislosti žalovaná uviedla, že v konaní o nároku žalobcu na dávku v nezamestnanosti zohľadnila všetky skutočnosti relevantné pri posudzovaní jeho bydliska a zachovania centra záujmov počas výkonu zárobkovej činnosti v zahraničí, ktoré boli zistené z predložených dokumentov a taktiež z výsluchu, z ktorého bola spísaná zápisnica a ktoré boli následne vyhodnotené vo vzájomnej súvislosti. Žalovaná zdôraznila, že žalobca vo výsluchu prehlásil, že uviedol všetky skutočnosti, ktoré by mohli mať vplyv na posúdenie bydliska počas jeho pobytu a výkonu zárobkovej činnosti v zahraničí, pričom nežiadal vykonanie iných dôkazov a vypočutie iných osôb. Žalovaná považovala skutočný stav veci za presne a úplne zistený. Vykonanie žiadnych ďalších dôkazov podľa žalovanej nie je spôsobilé priniesť iné závery, ako tie ktoré vyplynuli s už zisteného skutkového stavu veci. To, že žalovaná dala väčšiu váhu iným dôkazom ako navrhoval žalobca neznamena, že žalovaná nedôsledne a nesprávne posúdila zachovanie jeho väzieb na Slovensku.

16. Pokiaľ žalobca poukázal na nepravdivosť tvrdení žalovanej, že v Nemecku žalobca vykonával zárobkovú činnosť najskôr brigádne, potom polročne a naposledy sústavne a zdôraznil, že celé obdobie v Nemecku vykonával sezónny druh práce a zvyšných 6 mesiacov v roku bol na Slovensku, žalovaná sa s týmto jeho vyjadrením nestotožnila. Z osobného výsluchu žalobcu vyplynulo, že v období rokov 1994 - 2005 žalobca pravidelne odchádzal do zahraničia na sezónnu brigádu približne na 56 dní (počas zamestnania na Slovensku), v rokoch 2006 - 2008 pracoval v Nemecku u toho istého zamestnávateľa v rozsahu štyri mesiace ročne, v rokoch 2009 - 2017 pracoval v zahraničí na polročné obdobie a posledný pracovný pomer mal uzatvorený od 09.04.2018 do 31.12.2022 na dobu neurčitú. Zároveň na záver výsluchu žalobca uviedol, že všetky ním uvedené údaje sú úplné a pravdivé. Žalovaná preto jeho tvrdenie, ktorým sa odkláňa od svojho pôvodného tvrdenia uvedeného vo výsluchu ohľadne jeho povahy a charakteru zárobkovej činnosti v Nemecku považovala za tendenčné. S ohľadom na vykonané dokazovanie žalovaná nemohla prisvedčiť tvrdeniu žalobcu o tom, že počas celého obdobia vykonával

sezónny druh práce na území Nemecka a zvyšných 6 mesiacov sa zdržiaval na Slovensku, pričom poukázala na skutočnosti zistené z informačného systému Sociálnej poisťovne v jednotlivých časových obdobiach.

17. Žalovaná sa nestotožnila ani s tvrdením žalobcu, podľa ktorého žalovaná produkuje zámienky, prečo žalobcovi nepriznať nárok na dávku v nezamestnanosti, o tom, že ponúka subjektívny pohľad na prejednávajúcu vec, ako ani o tom, že v prípade pochybností o sezónnom charaktere práce v zahraničí, mohla vykonať ďalšie kroky za účelom preverenia tvrdenia žalobcu. V tejto súvislosti uviedla, že v priebehu osobného výsluchu bol žalobca vyzvaný prvostupňovým správnym orgánom na predloženie dokladov preukazujúcich sezónnosť práce v zahraničí emailom do 07.03.2023, avšak žalobca doučil prvostupňovému správnomu orgánu emailom o tom, že bývalý zamestnávateľ mu odmietol zaslať potvrdenie o sezónnom pobyte na území Nemecka. Žalovaná s ohľadom na uvedené poukázala na znenie § 227 ods. 3 a § 196 ods. 6, veta prvá zákona č. 461/2003 Z. z. týkajúce sa dôkazného bremena, konkrétne povinnosti žiadateľa preukázať skutočnosti rozhodujúce pre vznik, trvanie a zánik nároku na dávku, nárok na jej výplatu a sumu a povinnosti navrhnutia dôkazov na podporu svojich tvrdení. Vo vzťahu k uneseniu dôkazného bremena žiadateľom zároveň poukázala na znenie rozsudku Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Sžso/30/2016 zo dňa 07.11.2017.

18. Podľa žalovanej na základe vykonaného dokazovania žalobca nepreukázal sezónny charakter práce v Nemecku v posudzovanom období (01.01.2019 – 31.12.2022) s ohľadom na skutočnosti vyplývajúce z formulára SED U002, v ktorom príslušná nemecká inštitúcia osvedčila žalobcovi dobu poistenia v nezamestnanosti ako súvislú a nepretržitú od 09.04.2018 do 31.12.2022, dokumentu zo dňa 29.10.2021 v ktorom žalobcovi ďalej osvedčila doby dôchodkového poistenia za viaceré roky, avšak ako súvislú a nepretržitú v uvedenom období, pracovnej zmluvy zo dňa 03.04.2018, z ktorej nevyplýva sezónny charakter zamestnania (týždenný pracovný čas 48 hodín, nárok na dovolenku v rozsahu 2 pracovných dní mesačne), informačného systému Sociálnej poisťovne, podľa ktorého žalobca nebol v uvedenom období vedený v evidencii uchádzačov o zamestnanie na Slovensku, absentujúcich dokladov potvrdzujúcich sezónnosť zamestnania žalobcu v zahraničí z dôvodu odmietnutia zaslania bývalým zamestnávateľom. Podľa žalovanej žalobca nepredložil žiadny relevantný doklad preukazujúci sezónny charakter práce v posudzovanom období na území Nemecka. K tvrdeniu žalobcu o tom, že žalovaná nemala v záujme uplatniť výnimku zo všeobecného pravidla, žalovaná uviedla, že takýto postup nie je možný, keďže podľa čl. 63 Nariadenia 883/2004 upustenie od pravidiel bydliska sa uplatňuje iba v prípadoch výslovne uvedených v čl. 64 a 65 a v rámci obmedzení uvedených v týchto článkoch, čo však nebol prípad žalobcu.

19. K žalobnej námietke žalobcu týkajúcej sa poukazu žalovanej na judikát Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Sžsk/38/2017 zo dňa 27.11.2018 žalovaná opätovne zdôraznila, že rozhodovanie o nárokoch na dávku v nezamestnanosti sa viaže výlučne ku konkrétnej fyzickej osobe, posudzujúc konkrétne skutočnosti vo vzťahu k tejto osobe. Postup nie je možné zovšeobecniť, pretože v každom konaní je iná dôkazná situácia a porovnávanie konaní nie je relevantné. Žalovaná poukazom na predmetný rozsudok neporovnávala obsiahnutý skutkový stav, ale poukazovala na právny názor kasačného súdu, podľa ktorého pojem „trvalý pobyt“ nemožno stotožňovať s pojmom „bydlisko“. Žalovaná sa nestotožnila ani s tvrdením žalobcu o tom, že za rozhodujúcu pri hodnotení zachovania bydliska a centra záujmov považovala pracovnú situáciu a dĺžku pobytu žiadateľa a ostatné väzby vyhodnotila ako menej významné. Uviedla, že rozhodujúcim ukazovateľom miesta bydliska sú objektívne skutočnosti vymedzené v čl. 11 ods. 1 Vykonávacieho nariadenia, v súlade s ktorým bolo posúdené bydlisko žalobcu.

20. Vo vzťahu k námietke žalobcu o rozhodných skutočnostiach preukazujúcich, že centrum záujmov a bydlisko žalobcu bolo aj naďalej na Slovensku, žalovaná k zachovaniu trvalého pobytu uviedla, že pojem „bydlisko“ je potrebné chápať v širších súvislostiach, dôležitá na jeho posúdenie je aj rodinná situácia a rodinné väzby dotknutej osoby a tiež povaha vykonávanej zárobkovej činnosti vo vzťahu k jej trvalosti, stabilite a dĺžke trvania. Pojem „trvalý pobyt“ preto nemožno stotožňovať s pojmom „bydlisko“. Žalobca dlhodobo pred zaradením do evidencie uchádzačov o zamestnanie na Slovensku pracoval, žil a zvyčajne býval v Nemecku. S ohľadom na uvedené žalovaná poukázala na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Sžsk/38/2017 zo dňa 27.11.2018, v ktorom bolo konštatované, že na zachovanie bydliska a centra záujmov na Slovensku nepostačuje len zachovanie si evidovaného trvalého pobytu, čo je do veľkej miery len administratívna skutočnosť, ktorá neodzrkadľuje realitu. K vlastníctvu nehnuteľností a odvádzaniu dane z nehnuteľností žalovaná uviedla, že v konaní o nároku žalobcu bolo prihladené na vlastníctvo dvoch nehnuteľností určených na bývanie bytu v Žiline a rodinného domu v obci Lutiše a zároveň bolo prihladené aj na vlastníctvo stavby (inej budovy) a vlastníctvo pozemkov. Vlastníctvo týchto nehnuteľností však bolo potrebné porovnať s rozhodujúcimi skutočnosťami (najmä stabilitou zamestnania v Nemecku, prioritnou, dlhodobou a opakovanou orientáciou na nemecký

pracovný trh, sústavnými návratmi za prácou do zahraničia, prítomnosť bratov, ktorí spolu so žalobcom zdieľali spoločného zamestnávateľa, stabilnou a primeranou bytovou situáciou v zahraničí, daňovou povinnosťou na území Nemecka), ktoré jednoznačne podľa žalovaného nepreukázali zachovanie bydliska žalobcu na Slovensku. K úhrade dane z nehnuteľností žalovaná uviedla, že táto nepredstavuje tak zásadnú skutočnosť, ktorá by bola spôsobilá bez ďalšieho privodiť zmenu centra záujmov žalobcu. Povinné platby nákladov spojených s nehnuteľnosťou nemajú význam pre určenie bydliska, pretože ide o bežné náklady spojené s vlastníctvom akéhokoľvek majetku. K návratom na Slovensko a tráveniu času s dlhoročnou priateľkou žalovaná uviedla, že na návraty žalobcu na územie Slovenska, výkon zamestnania na našom území, každoročné vedenie v evidencii uchádzačov o zamestnanie na Slovensku v rokoch 2007-2018 a jeho prítomnosť na Slovensku v čase jeho cca. polročného vedenia v evidencii uchádzačov o zamestnanie opakovane v rokoch 2008-2018 a taktiež v rokoch 2015-2017, bolo pri posudzovaní miesta bydliska prihladené. Žalovaná konštatovala, že v konaní o nároku žalobcu bolo preukázané, že žalobca dlhodobo vykonával zárobkovú činnosť v Nemecku, pôsobil na území Nemecka od roku 1994 priebežne, výlučne od roku 2018, a to tak, že sa prevažnú časť roka zdržiaval na tomto území. Podľa názoru žalovanej uvedené preukázalo, že sa žalobca dlhodobo orientoval na nemecký trh práce spolu s blízkymi osobami (bratmi). K vlastníctvu motorového vozidla žalovaná uviedla, že táto skutočnosť s ohľadom na čl. 11 ods. 1 Vykonávacieho nariadenia nie je rozhodujúcou skutočnosťou preukazujúcou miesto bydliska žalobcu a na uvedené bolo možné prihladiť iba ako na doplňujúcu skutočnosť, ktorá môže byť zohľadnená v prípade pochybností o mieste bydliska dotknutej osoby, k čomu v prípade žalobcu nedošlo. K vedeniu bankového účtu a využívaniu služieb mobilného operátora žalovaná uviedla, že tieto skutočnosti nemali so strediskom záujmov a bydliskom žiaden súvis už preto, že slobodný pohyb služieb a kapitálu medzi členskými štátmi, ktorý umožňuje využívať tieto služby kdekoľvek v Európskej únii, je jednou zo základných slobôd spoločného trhu Európskej únie.

21. Na záver žalovaná zdôraznila, že zistenie skutočného stavu veci považovala za presné a úplné, v konaní o nároku žalobcu boli preukázané všetky rozhodujúce skutočnosti - doba trvania poistenia v nezamestnanosti žalobcu v Nemecku, charakter vykonávanej činnosti v Nemecku, rodinná a bytová situácia žalobcu, ako aj to, ktorý členský štát sa považuje za jeho bydlisko na daňové účely. Z dôvodu, že žalobca nemal počas posledného zamestnania v Nemecku zachované bydlisko na území Slovenska a bezprostredne pred zaradením do evidencie uchádzačov o zamestnanie nebol poistený v nezamestnanosti podľa slovenských právnych predpisov, nebolo mu možné dobu poistenia v nezamestnanosti získanú v Nemecku zohľadniť na účely vzniku nároku na dávku v nezamestnanosti podľa slovenských právnych predpisov v súlade s čl. 61 Nariadenia 883/2004.

Replika

22. Žalobca v replike doručenej správne súdu dňa 29.09.2023 uviedol, že zotrváva na skutočnostiach uvedených v podanej žalobe. Zdôraznil, že žalovaná aj naďalej spochybňuje sezónny charakter práce žalobcu a napriek všetkým dôkazom presadzuje svoj záver, že žalobca centrum svojich záujmov a bydlisko preniesol na územie Nemecka, pretože tam počas vykonávania zárobkovej činnosti býval (vo firemnej ubytovni) napriek tomu, že rovnaký čas z roka býval aj na území Slovenskej republiky, kde má reálne celé svoje zázemie. Žalovaná podľa žalobcu v rozpore s akoukoľvek logikou považuje za primeranú formu bývania firemnú ubytovňu v areáli zamestnávateľa s viacerými osobami, napriek tomu, že doma na Slovensku má vlastné nehnuteľnosti. K informačnému systému Sociálnej poisťovne, na ktorý sa žalovaná odvolávala uviedol, že aj tento svedčí o tom, že počas všetkých rokov žalobca v Nemecku vykonával sezónny druh práce, ktorý sa nikdy nezmenil, hoci bol v poslednom období uzavretý na dobu neurčitú. Žalobca sa aj v posledných 4 rokoch vracal po skončení sezóny na agrofarme pri výrobe cukrovej kukurice domov na Slovensko, kde má svoje centrum záujmu.

23. Žalobca poukázal na to, že pracovníčky pobočky žalovanej pri spisovaní prvotnej zápisnice za účelom priznania nároku žalobcu na dávku v nezamestnanosti vôbec nenaznačovali, že s priznaním dávky by v jeho prípade mohol byť problém, respektíve, že je potrebné podrobnejšie preukazovať to, že žalobca skutočne pravidelne aj posledné štvorročné obdobie každý rok 6 mesiacov žil a býval doma na Slovensku. Podľa žalobcu za jediný dôkaz so schopnosťou preukázať frekvenciu a dĺžku pobytu na Slovensku nemožno považovať potvrdenie od jeho zamestnávateľa o sezónnosti práce, ktoré sa mu nepodarilo získať. Táto skutočnosť zároveň nemôže byť považovaná za jediný dostatočný podklad pre prijatie tak závažného záveru, ktorý má za následok odopretie priznania dávky v nezamestnanosti. Ak prvostupňový správny orgán alebo žalovaná mali pochybnosti, mohli podľa žalobcu vykonať ďalšie kroky za účelom preverenia tvrdenia žalobcu a mohli zväziť aj nariadenie ústneho pojednávania. Žalovaná úplne opomína význam pravidelných návratov žalobcu a zdržiavania sa na Slovensku, kde svojim životom a aktivitami obsahovo naplňoval pojem „bydlisko“, čo potvrdil aj starosta obce Lutiše a jeho dlhoročná priateľka, ich tvrdenia dopĺňali aj ostatné dôkazy uvádzané v odvolaní a správnej žalobe

(bankový účet, automobil, vlastníctvo nehnuteľností za účelom stabilného bývania a hospodárenia, aktívne zapájanie sa do spoločenského života obce, odvádzanie dane z nehnuteľnosti, mobilný operátor, aktívne hľadanie práce na Slovensku, zvyšovanie kvalifikácie).

24. Žalobca uviedol, že jeho pobyt v Nemecku mal každoročne len sezónny a pracovný charakter, slúžil výlučne na získanie dostatku finančných prostriedkov najmä na kúpu pôdy a ostatných nehnuteľností na Slovensku za účelom trvalého bývania, hospodárenia a chovu hospodárskych zvierat. Mal za to, že samotná dĺžka pobytu zamestnania v Nemecku a s ním súvisiace plnenie daňových a odvodových povinností na určenie centra záujmov nepostačovalo. Skúmanie okolností uvedených v čl. 11 Vykonávacieho nariadenia pri posudzovaní centra záujmov dotknutej osoby nemožno zúžiť len na posudzovanie dĺžky a stability zamestnania.. Tiež poukázal na to, že jeho bytovú situáciu v Nemecku nebolo možné bez ďalšieho označiť za stabilnú, rovnako ako jeho pracovnú činnosť, ktorú bez ďalšieho nie je možné vyvodzovať iba z toho, že jeho pracovná zmluva bola uzatvorená na dobu neurčitú. Na záver žalobca uviedol, že za miesto svojho bydliska jednoznačne považuje Slovensko a väzby so Slovenskom považuje za zachované aj počas výkonu sezónnych prác v zahraničí.

25. Duplika

26. Žalovaná právo dupliky nevyužila.

27. Správny súd vec prejednal bez nariadenia pojednávania podľa § 107 ods. 2 zákona č. 162/2015 Z. z. Správneho súdneho poriadku v znení účinnom od 01.07.2023 (ďalej len „SSP“), (účastníci konania nepožiadali o nariadenie pojednávania a ani súd nezistil žiaden z dôvodov pre potrebu pojednávania nariadiť v zmysle § 107 ods. 1 SSP) a vo veci vyhlásil rozsudok postupom podľa § 137 ods. 3 SSP. Miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku dňa 10.02.2025 bolo oznámené na úradnej tabuli súdu a na webovej stránke súdu dňa 31.01.2025 v zmysle § 137 ods. 4 SSP.

28. Správny súd vecne príslušný podľa § 10 SSP a miestne príslušný podľa § 13 ods. 3 SSP preskúmal napadnuté rozhodnutie žalovanej a prvostupňového správneho orgánu a postup, ktorý im predchádzal (vrátane prvostupňového) nielen v rozsahu a z dôvodov uvedených v správnej žalobe, ale aj nad rozsah žalobných bodov, keďže sa jedná o správnu žalobu v sociálnych veciach fyzickej osoby, kedy správny súd nie je viazaný žalobnými bodmi v zmysle § 203 ods. 2 SSP a § 134 ods. 2 písm. d) SSP. Preskúmaním veci dospel správny súd k záveru, že žaloba bola voči rozhodnutiu žalovanej č. XXXXX-X/XXXX-XX zo dňa 24.05.2023 podaná dôvodne, preto podľa § 191 ods. 1 písm. e) SSP zrušil rozhodnutie žalovanej, ako aj prvostupňového správneho orgánu a vec vrátil prvostupňovému správne mu orgánu na ďalšie konanie.

Právny rámec

29. Podľa § 199 ods. 1 písm. a) zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej „SSP“) sociálnymi vecami sa na účely tohto zákona rozumie rozhodovanie Sociálnej poisťovne.

30. Podľa § 203 ods. 2 SSP pri správnej žalobe fyzickej osoby nie je správny súd viazaný žalobnými bodmi.

31. Podľa čl. 7 ods. 2 zákona č. 460/1992 Zb. Ústava Slovenskej republiky (ďalej „Ústava SR“) Slovenská republika môže medzinárodnou zmluvou, ktorá bola ratifikovaná a vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, alebo na základe takej zmluvy preniesť výkon časti svojich práv na Európske spoločenstvá a Európsku úniu. Právne záväzné akty Európskych spoločenstiev a Európskej únie majú prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky. Prevzatie právne záväzných aktov, ktoré vyžadujú implementáciu, sa vykoná zákonom alebo nariadením vlády podľa čl. 120 ods. 2.

32. Podľa čl. 48 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (Konsolidované znenie) Európsky parlament a Rada v súlade s riadnym legislatívnym postupom prijímú v oblasti sociálneho zabezpečenia opatrenia, ktoré sú nevyhnutné na poskytnutie voľného pohybu pracovníkov; za týmto účelom uzavrie dohody, ktoré migrujúcim pracovníkom bez ohľadu na to, či ide o zamestnancov, a na nich závislým osobám zabezpečia: a/ započítanie všetkých období braných do úvahy podľa zákonov príslušných krajín za účelom získania a trvania nároku na dávky a vypočítanie ich výšky; b/ vyplácanie dávok osobám s bydliskom na území členských štátov.

33. Podľa čl. 1 písm. f) Nariadenia (ES) Európskeho parlamentu a Rady č. 883/2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia (ďalej „Nariadenie č. 883/2004“) „cezhraničný pracovník“ znamená každú osobu, ktorá vykonáva činnosť ako zamestnanec alebo samostatne zárobkovo činná osoba v členskom štáte a ktorá má bydlisko v inom členskom štáte, do ktorého sa vracia spravidla denne alebo aspoň raz za týždeň.

34. Podľa čl. 1 písm. j) Nariadenia 883/2004 „bydlisko“ znamená miesto, kde osoba zvyčajne býva.

35. Podľa čl. 3 ods. 1 písm. h) Nariadenia 883/2004 toto nariadenie sa vzťahuje na všetky právne predpisy, ktoré sa týkajú týchto častí sociálneho zabezpečenia: dávky v nezamestnanosti.

36. Podľa § 13 ods. 5 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení (ďalej „zákon č. 461/2003 Z. z.“) z poistenia v nezamestnanosti sa za podmienok ustanovených týmto zákonom poskytuje dávka v nezamestnanosti.

37. Podľa § 104 ods. 1 zákon č. 461/2003 Z. z. poistenec má nárok na dávku v nezamestnanosti, ak v posledných štyroch rokoch pred zaradením do evidencie uchádzačov o zamestnanie bol poistený v nezamestnanosti najmenej dva roky.

38. Podľa čl. 61 ods. 1 Nariadenia 883/2004 príslušná inštitúcia členského štátu, ktorého právne predpisy podmieňujú nadobudnutie, zachovanie, znovunadobudnutie alebo trvanie nároku na dávky dosiahnutím dôb poistenia, zamestnania alebo samostatnej zárobkovej činnosti, v potrebnom rozsahu zohľadní doby poistenia, zamestnania alebo samostatnej zárobkovej činnosti dosiahnuté podľa právnych predpisov ktoréhokoľvek členského štátu, ako keby boli dosiahnuté podľa právnych predpisov, ktoré uplatňuje. Ak však uplatniteľné právne predpisy podmieňujú nárok na dávky dosiahnutím dôb poistenia, vtedy doby zamestnania alebo samostatnej zárobkovej činnosti dosiahnuté podľa právnych predpisov iného členského štátu sa nezohľadnia, iba ak by sa takéto doby považovali za doby poistenia a boli dosiahnuté v súlade s uplatniteľnými právnymi predpismi.

39. Podľa čl. 61 ods. 2 Nariadenia 883/2004 s výnimkou prípadov uvedených v článku 65 ods. 5 písm. a/ sa uplatňovanie odseku 1 tohto článku podmieňuje tým, že daná osoba bezprostredne ukončila v súlade s právnymi predpismi, podľa ktorých sa uplatňuje nárok na dávky: - doby poistenia, ak tieto právne predpisy vyžadujú doby poistenia, - doby zamestnania, ak tieto právne predpisy vyžadujú doby zamestnania, alebo - doby samostatnej zárobkovej činnosti, ak tieto právne predpisy vyžadujú doby samostatnej zárobkovej činnosti.

40. Podľa čl. 65 ods. 2 Nariadenia 883/2004 úplne nezamestnaná osoba, ktorá počas svojej poslednej činnosti ako zamestnanec alebo samostatne zárobkovo činná osoba, mala bydlisko v členskom štáte inom, ako je príslušný štát a ktorá má naďalej bydlisko v tomto štáte, alebo sa vráti do tohto štátu, má byť k dispozícii službám zamestnanosti v členskom štáte bydliska. Bez toho, aby bol dotknutý článok 64, úplne nezamestnaná osoba môže ako doplňujúci krok prihlásiť sa u služieb zamestnanosti členského štátu, v ktorom vykonávala svoju poslednú činnosť ako zamestnanec alebo samostatne zárobkovo činná osoba.

41. Podľa čl. 65 ods. 5 písm. a) Nariadenia 883/2004 nezamestnaná osoba uvedená v prvej a druhej vete odseku 2 poberá dávky v súlade s právnymi predpismi členského štátu bydliska, ako keby sa na ňu vzťahovali tieto právne predpisy počas jej poslednej činnosti ako zamestnanec alebo samostatne zárobkovo činná osoba. Tieto dávky poskytuje inštitúcia miesta bydliska.

42. Podľa čl. 11 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 987/2009 (ďalej „Vykonávacie nariadenie“) ak je rozdiel v stanoviskách inštitúcií dvoch alebo viacerých členských štátov o určení bydliska osoby, na ktorú sa uplatňuje Základné nariadenie, tieto inštitúcie po vzájomnej dohode určia centrum záujmov dotknutej osoby na základe celkového posúdenia všetkých dostupných informácií súvisiacich s príslušnými skutočnosťami, ktoré môžu obsahovať: a) dĺžku a trvalosť prítomnosti na území dotknutých členských štátov; b) situáciu dotknutej osoby vrátane: i) povahy a osobitných vlastností každej vykonávanej činnosti, predovšetkým miesta, kde sa takáto činnosť zvyčajne vykonáva, trvalosti tejto činnosti a dĺžky trvania každej pracovnej zmluvy; ii) jej rodinného stavu a rodinných väzieb; iii) vykonávania akejkoľvek nezárobkovej činnosti; iv) v prípade študentov zdroja ich príjmov; v) jej bytovej situácie, najmä toho, či je táto situácia stabilná; vi) členského štátu, ktorý sa považuje za miesto bydliska osoby na daňové účely. Ak posúdenie rôznych kritérií, ktoré vychádzajú z príslušných skutočností, ako sa uvádzajú v odseku 1, nevedie k dohode medzi dotknutými inštitúciami, na určenie skutočného miesta bydliska osoby sa za rozhodujúci považuje úmysel tejto osoby, tak ako vyplýva z uvedených skutočností a okolností, najmä dôvody, ktoré ju viedli k presťahovaniu.

Posúdenie vecí správnym súdom

43. Predmetom súdneho prieskumu bolo posúdenie zákonnosti rozhodnutia žalovanej č. XXXXX-X/XXXX-XX zo dňa 24.05.2023, ktorým potvrdila rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočky Žilina č. 2300/2023-ZA-DvN zo dňa 13.03.2023 o nepriznaní nároku žalobcu na dávku v nezamestnanosti podľa § 104 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. a čl. 61 Nariadenia č. 883/2004 a odvolanie žalobcu zamietla z dôvodu, že žalobca bezprostredne pred zaradením do evidencie uchádzačov o zamestnanie nebol poistený v nezamestnanosti podľa slovenských právnych predpisov a nemal počas posledného zamestnania v Nemecku zachované bydlisko na území Slovenskej republiky, na základe čoho mu nebolo možné dobu poistenia v nezamestnanosti získanú na území Nemecka zohľadniť na účely vzniku nároku na dávku v nezamestnanosti podľa slovenských právnych predpisov v súlade s čl. 61 Nariadenia č. 883/2004. Žalobca v správnej žalobe a v nej uvedených žalobných bodoch vymedzil podstatu svojej argumentácie tak, že rozhodnutie žalovanej je nezákonné, pretože vychádzalo z nesprávneho právneho

posúdenia veci a zistenie skutkového stavu orgánom verejnej správy bolo nedostačujúce na riadne posúdenie veci s ohľadom na to, že žalovaná nedôsledne a nesprávne právne posúdila zachovanie väzieb žalobcu na území Slovenskej republiky na základe zistených a preukázaných skutočností a v súlade s čl. 11 Vykonávacieho nariadenia a otázka centra záujmov bola správnymi orgánmi skúmaná formálne a bez zohľadnenia všetkých okolností.

44. V konaní medzi účastníkmi konania neboli sporné skutočnosti týkajúce sa doby poistenia v nezamestnanosti žalobcu dosiahnuté v Nemecku, medzi účastníkmi konania teda nebolo sporné, že žalobca nedosiahol v období 4 rokov pred zaradením do evidencie uchádzačov o zamestnanie dobu poistenia v nezamestnanosti na území Slovenskej republiky podľa zákona o sociálnom poistení a taktiež medzi nimi nebolo sporné, že žalobca dosiahol v posudzovanom období 4 rokov pred zaradením do evidencie uchádzačov o zamestnanie dobu poistenia v nezamestnanosti v inom členskom štáte Európskej únie, a to v Nemecku.

45. Sporným bolo zohľadnenie doby poistenia v nezamestnanosti dosiahnutej v inom členskom štáte Európskej únie do celkovej doby poistenia v nezamestnanosti v súlade s čl. 61 ods. 1 Nariadenia č. 883/2004, a to v súvislosti s preukázaním zachovania pevných väzieb a bydliska žalobcu na území Slovenskej republiky počas výkonu posledného zamestnania na území Nemecka. Spornou tak zostala otázka vyhodnotenia zisteného skutkového stavu, či okolnosti tohto pobytu pri ich komplexnom vyhodnotení možno alebo nemožno považovať za okolnosti svedčiacie zachovaniu bydliska žalobcu a centra jeho záujmov na území Slovenskej republiky ako štátu pôvodu pre účely aplikácie čl. 65 Nariadenia č. 883/2004, pre účely vyhodnotenia podmienok na priznanie uplatneného nároku na dávku v nezamestnanosti.

46. Z ustanovení Nariadenia č. 883/2004 a Vykonávacieho nariadenia nevyplýva pre dotknuté osoby právo vybrať si, v ktorom štáte si uplatnia nároky na dávku v nezamestnanosti. Nariadenia vychádzajú z požiadavky prioritného uplatnenia nároku na dávku v nezamestnanosti v štáte zamestnania, teda v tom štáte, v ktorom dotknutá osoba aj platila príspevky na príslušné poistenie, teda v ktorom bola účastná na systéme sociálneho poistenia. Skutočnosť, že dotknutá osoba nespĺní podmienky nároku na dávku v nezamestnanosti v jednom členskom štáte, nemá za následok automatický vznik nároku na dávku v nezamestnanosti v inom členskom štáte. Možnosť uplatniť si nárok na dávku v nezamestnanosti v inom členskom štáte, ako v štáte posledného zamestnania je výnimočná a jej uplatnenie sa viaže na splnenie nariadeniami vymedzených podmienok.

47. Podľa článku 61 ods. 2 Nariadenia č. 883/2004 je možné zohľadniť doby poistenia v nezamestnanosti dosiahnuté podľa právnych predpisov členského štátu Európskej únie, ako keby boli dosiahnuté podľa slovenských právnych predpisov v prípade, že daná osoba bezprostredne pred zaradením do evidencie uchádzačov o zamestnanie ukončila doby poistenia dosiahnuté v súlade so slovenskými právnymi predpismi. Výnimku z tohto pravidla predstavujú prípady, ktoré sú upravené v článku 65 ods. 5 písm. a) Nariadenia č. 883/2004, teda prípady, keď si dotknutá osoba počas výkonu svojej činnosti ako zamestnanec na území členského štátu Európskej únie zachovala bydlisko na území iného členského štátu Európskej únie (v tomto prípade na území Slovenskej republiky). Za účelom ustálenia záveru o možnosti započítania týchto dôb, alebo naopak záveru, že tieto obdobia nemožno započítať, bolo potrebné vyhodnotiť skutkovú otázku „bydliska“ žalobcu v zmysle Nariadenia 883/2004 a Vykonávacieho nariadenia, a to konkrétne v zmysle kritérií vymedzených v čl. 11 Vykonávacieho nariadenia.

48. Správny súd zistil dôvodnosť žalobných námietok žalobcu a zistil pochybenia v postupe a rozhodnutiach žalovanej a prvostupňového správneho orgánu, ktoré boli dôvodom pre zrušenie správnu žalobou napadnutých rozhodnutí.

49. Správny súd považuje za potrebné uviesť, že aplikácia dotknutých ustanovení Nariadenia 883/2004, Vykonávacieho nariadenia a zákona č. 461/2003 Z. z. v obdobných veciach, ako je prejednávaná vec, je obsiahnutá v početných rozhodnutiach Najvyššieho súdu SR týkajúcich sa predmetnej problematiky (uplatnenia nároku na dávku v nezamestnanosti v Slovenskej republike na základe dôb poistenia dosiahnutých v inom členskom štáte Európskej únie). Zároveň je však potrebné uviesť, že aj keď sa tieto rozhodnutia Najvyššieho súdu SR týkajú rovnakej problematiky, sám Najvyšší súd SR v tejto svojej rozhodovacej činnosti opakovane zdôraznil, že každá vec je špecifická, vymedzená konkrétnymi skutkovými okolnosťami, a preto je potrebné každú vec vyhodnocovať so zohľadnením individuálnych okolností každého jednotlivého prípadu. V konaniach o nároku na dávku v nezamestnanosti rozhodujú sudy individuálne, nakoľko skutkový stav a okolnosti, na základe ktorých žiadatelia žiadajú tento nárok, je odlišný (individuálny), v závislosti od skutkových zistení správnych orgánov, ako aj ich následným právnym posúdením. Uvedený typ konania býva rozdielny (odlišný), a to predovšetkým s dôrazom na osobu, ktorá žiada predmetný nárok v tom zmysle, že v jednom konaní ide o osobu slobodnú, bez vyživovacej povinnosti, pričom v inom konaní môže ísť o takmer totožnú fyzickú

osobu, ktorá však na území Slovenskej republiky má vyživovaciú, resp. vyživovacie povinnosti. Ku každej veci je potrebné pristupovať individuálne, prihliadať na všetky osobitosti každého prípadu, a preto nemožno na skúmanú vec aplikovať závery v skutkovo odlišných prípadoch. Závery rozhodnutí Najvyššieho súdu SR preto nemožno paušalizovať a bez ďalšieho nemožno zovšeobecniť napr. tak, že Najvyšší súd SR uznal zachovanie centra záujmov v Slovenskej republike, keď dotknutá osoba vlastnila v Slovenskej republike nehnuteľnosť, pretože vlastníctvo nehnuteľnosti bolo vždy v konkrétnych prípadoch, ktoré boli predmetom rozhodovania Najvyššieho súdu SR, vyhodnocované aj v kontexte s inými skutkovými okolnosťami. Najvyšší súd SR výslovne uviedol, že každú vec je potrebné posudzovať prísne individuálne a že jeho rozhodovacia činnosť predstavuje v hrubých črtách príkladný judikatórny pohľad na túto problematiku (závery rozsudku sp. zn. 7Sžsk/3/2021 zo dňa 21.04.2021).

50. S ohľadom na uvedené, sa správny súd pri posudzovaní zákonnosti správnu žalobou napadnutých rozhodnutí oboznámil aj s judikatúrou Najvyššieho súdu SR, týkajúcou sa tejto problematiky a dôsledne v zmysle záverov tejto judikatúry, prihliadajúc na osobitosti a špecifiká tejto prejednávanej veci, vyhodnocoval zákonnosť postupu a rozhodnutí žalovanej a prvostupňového správneho orgánu.

51. V prejednávanej veci žalovaná a prvostupňový správny orgán za účelom vyhodnotenia možnosti aplikácie článku 65 ods. 5 písm. a) Nariadenia 883/2004 posudzovali otázku zachovania pevných väzieb a bydliska žalobcu na území Slovenskej republiky podľa kritérií nastavených v článku 11 ods. 1 Vykonávacieho nariadenia. Vo vzťahu k pojmu „bydlisko“ je potrebné poukázať na čl. 1 písm. j) Nariadenia 883/2004, v zmysle ktorého „bydlisko“ znamená miesto, kde osoba zvyčajne býva. K obsahu tohto pojmu zaujal stanovisko aj Najvyšší súd SR v súvisiacej judikatúre, v zmysle ktorej je bydlisko autonómny pojem práva Európskej únie a nemožno ho stotožňovať s pojmom trvalý pobyt alebo prechodný pobyt podľa právnych predpisov Slovenskej republiky. V tejto súvislosti správny súd poukazuje na závery rozsudku Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7Sžsk/3/2021 zo dňa 21.04.2021, v zmysle ktorého pod pojmom „bydlisko“ v zmysle únie sa nechápe trvalý alebo prechodný pobyt podľa vnútroštátnych predpisov Slovenskej republiky. Podľa čl. 1 písm. j) Nariadenia 883/2004 pojem „bydlisko“ v zmysle tohto nariadenia znamená zvyčajne bydlisko, t. j. miesto, kde majú dotknuté osoby zvyčajné bydlisko na účely tohto nariadenia chápané ako „centrum záujmov“ v zmysle článku 1 písm. j) v spojení článkom 11 ods. 1 Vykonávacieho nariadenia. Bydlisko predstavuje v tomto zmysle autonómny pojem vlastný právu Únie (rozsudok C-90/97 Swaddling body 28 a 29). Kritériami určenia centra záujmov sú najmä: dĺžka obdobia zdržiavania sa na území daného štátu, dĺžka a stabilita výkonu zárobkovej činnosti, dĺžka trvania pracovnej zmluvy, rodinný stav a rodinné väzby, bytová situácia a stabilita tejto situácie a miesto, kde dochádza k zdaňovaniu príjmov.

52. Správny súd dospel po preskúmaní prejednávanej veci k záveru, že žalovaná a prvostupňový správny orgán nesprávne vyhodnotili zistené skutkové okolnosti vo vzťahu k preukázaniu bydliska – centra záujmov žalobcu. V prejednávanej veci bolo nesporné, že žalobca dlhodobo (prerušovane) viac ako 13 rokov pracoval v Nemecku, u toho istého zamestnávateľa na agrofarme pri výrobe cukrovej kukurice. Spolu s ním sa na území Nemecka zdržiaval aj jeho brat, druhý brat pracoval v Nemecku na sezónu počas svojej dovolenky u toho istého zamestnávateľa ako žalobca. Je nepochybné, že z titulu výkonu práce v pracovnom pomere v Nemecku, bolo Nemecko štátom, v ktorom si žalobca plnil daňové povinnosti. Je tiež nepochybné, že žalobca bol zamestnaný v Nemecku a z titulu tohto zamestnania sa zúčastňoval aj na systéme sociálneho zabezpečenia tohto štátu. V Nemecku si nárok na dávku v nezamestnanosti po skončení posledného zamestnania neuplatnil, dňa 01.01.2023 sa zaevidoval na úrade práce na Slovensku, pričom o možnom exporte dávky podľa svojho vyjadrenia zo dňa 28.02.2023 nevedel. Žalobca tiež uviedol, že počas pobytu v Nemecku neabsolvoval žiadne štúdium ani kurzy, v Nemecku nevlastní žiadnu nehnuteľnosť, počas pobytu a zamestnania v Nemecku býval na firemnej ubytovni s viacerými osobami (aj spolu s bratom), ubytovanie v Nemecku mal zabezpečené zamestnávateľom. Žalobca tiež uviedol, že v Nemecku prácu nikdy nevykonával sústavne, napriek tomu, že posledný pracovný pomer bol uzatvorený na dobu neurčitú, celé obdobie vykonával na území Nemecka sezónny druh práce a zvyšných 6 mesiacov v roku bol na Slovensku.

53. Správny súd vyhodnotil námietku žalobcu o nedostatočne zistenom skutkovom stave a formálnom skúmaní centra záujmov, za dôvodnú a záver správnych orgánov, že centrum záujmov žalobcu sa v čase podania žiadosti o dávku v nezamestnanosti nachádzalo v Nemecku, považoval za predčasný.

54. V prospech vzniku nového centra záujmov v rozhodnom období (počas svojej poslednej činnosti ako zamestnanec – čl. 65 ods. 2 Nariadenia 883/2004) v Nemecku podľa správneho súdu síce svedčí orientácia žalobcu na nemecký pracovný trh a skutočnosť, že Nemecko bolo štátom bydliska žalobcu na daňové účely (na Slovensku nemal zdaniteľný príjem). Je teda potrebné prisvedčiť žalovanej, že žalobca bol dlhodobo opakovane zamestnávaný v Nemecku rovnakým zamestnávateľom. Okrem toho v medziobdobí, keď nebol zamestnaný v Nemecku, bol viackrát evidovaný v evidencii uchádzačov

o zamestnanie na Slovensku, preukázal viaceré pracovné pomery u rôznych zamestnávateľov na Slovensku a po ukončení posledného pracovného pomeru zo strany žalobcu v Nemecku, sa na Slovensku nezamestnal, zaevidoval sa v evidencii uchádzačov o zamestnanie, pričom počas posledného pobytu v Nemecku si na základe písomných žiadostí hľadal prácu na Slovensku. K posúdeniu stability zamestnania však správny súd konštatuje, že z obsahu administratívneho spisu bolo preukázané, že napriek skutočnosti, že žalobca pracoval v Nemecku u toho istého zamestnávateľa na agrofarme pri výrobe a spracovaní cukrovej kukurice, pracoval u neho sezónne, neuzatváral okamžite novú pracovnú zmluvu, ktorá by predstavovala istotu ďalšieho zamestnania v blízkom čase. Spornou sa síce javí podľa správneho súdu skutočnosť, či posledný pracovný pomer žalobcu na agrofarme uzatvorený na základe pracovnej zmluvy na dobu neurčitú, mal alebo nemal sezónny charakter, keď s ohľadom na druh vykonávanej práce (výroba a spracovanie cukrovej kukurice) sezónnosť charakteru práce nebolo možné úplne vylúčiť, a s prihliadnutím na túto skutočnosť preto správny súd nemohol prisvedčiť vyjadreniu žalovanej o stabilite zamestnania žalobcu. V tejto súvislosti správny súd poukazuje na rozhodnutie Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7Ssk/28/2022 zo dňa 29. marca 2023, ktorý k otázke posúdenia stability zamestnania uviedol, že „pod pojmom „stabilita“ je potrebné predovšetkým rozumieť určitú stálosť, nemennosť, sústavnosť, trvalosť. Pracovná situácia žalobkyne reprezentovaná krátkodobými pracovnými pomermi uzatvorenými na dobu určitú (sezónny charakter vykonávanej činnosti), v kontexte so skutočnosťou, že žalobca nemal istotu ďalšieho zamestnania v podobe pracovnej zmluvy na ďalšie obdobie, podstatu stability nespĺňa. Tak ako bola pracovná situácia žalobcu preukázaná, nemôže spĺňať požiadavku plynúcu z článku 11 ods. 1 písm. b) bod i/ vykonávacieho nariadenia, v zmysle ktorého v súvislosti s ustálením centra záujmov je potrebné okrem iného zohľadniť aj situáciu dotknutej osoby vrátane povahy a osobitných vlastností každej vykonávanej činnosti, predovšetkým miesta, kde sa táto činnosť zvyčajne vykonáva, trvalosti tejto činnosti a dĺžky trvania každej pracovnej zmluvy (obdobne sp. zn. 9Sžsk/6/2021)“. Uvedené závery v obdobnej veci je podľa správneho súdu možné aplikovať aj v prejednávanej príhode, vzhľadom k tomu, že žalobca bol dlhodobo sezónnym pracovníkom, jeho pracovná situácia bola reprezentovaná viacerými sezónnymi pracovnými pomermi, sezónnosť posledného pracovného pomeru nebola dostatočne preukázaná ale ani vyvrátená, pričom ubytovanie žalobcovi poskytoval zamestnávateľ v jeho areáli, vo firemnej ubytovni, kde býval spolu s viacerými kolegami z práce (odhliadnuc od skutočnosti, že jednou z týchto osôb mal byť brat žalobcu). Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti podľa správneho súdu nebolo možné dospieť k záveru, že pracovná situácia žalobcu, tak ako bola preukázaná, napĺňala atribúty stability. Podľa správneho súdu za stabilitu nie je možné považovať situáciu, kedy žalobca pracoval iba u jedného zamestnávateľa v Nemecku, keď je bežnou praxou, že ak je zamestnanec spokojný s brigádou a podmienkami u zamestnávateľa v zahraničí, vráti sa v sezóne k tomu istému zamestnávateľovi za účelom zárobku. Ak by aj bola pracovná situácia žalobcu v Nemecku vyhodnotená ako rozhodujúca, dôsledne a dostatočne žalovaná a prvostupňový správny orgán nehodnotil ďalšie kritériá v zmysle čl. 11 Vykonávacieho nariadenia, ktoré sú v rovnakej miere právne významné pre hodnotenie zachovania centra záujmov.

55. Správny súd konštatuje, že otázne v prejednávanej príhode bolo tiež posúdenie dĺžky a trvalosti prítomnosti žalobcu na území dotknutých štátov v posudzovanom období žalovanou a prvostupňovým správnym orgánom. Z odôvodnenia rozhodnutia žalovanej pri posúdení centra záujmov a bydliska, konkrétne z bodu a) dĺžka a trvalosť prítomnosti na území dotknutých členských štátov - vyplynulo, že žalobca sa v Nemecku zdržiaval priebežne od júna 1994 do októbra 2022, teda sa v zahraničí zdržiaval opakovane (prerušovane) viac ako 13 rokov. Z uvedeného podľa správneho súdu nevyplývalo, ako žalovaná a prvostupňový správny orgán vyhodnotili dĺžku a trvalosť prítomnosti žalobcu v Nemecku a na Slovensku, aké jednotlivé časové obdobia žalobca trávil na území Nemecka a aké na Slovensku. Hoci v bode b) tohto posúdenia - situácia navrhovateľa - bolo uvedené, v akom období žalobca vykonával pracovné činnosti na území Slovenska a Nemecka, nie je možné z neho dostačujúcim spôsobom vyvodiť dĺžku pobytu žalobcu na územiach dotknutých štátov. Uvedené správny súd zdôrazňuje aj v kontexte predchádzajúceho odseku odôvodnenia, kde konštatoval, že nebolo možné úplne vylúčiť sezónnosť charakteru práce žalobcu vykonávanú na základe posledného uzatvoreného pracovného pomeru na dobu neurčitú s ohľadom na druh vykonávanej práce (výroba a spracovanie cukrovej kukurice). Podľa správneho súdu je nevyhnutné pri posúdení centra záujmov ustáliť, aké obdobie sa žalobca zdržiava na území toho - ktorého dotknutého štátu. V tomto smere v napadnutom rozhodnutí absentuje dostatočné zistenie skutkového stavu a správna úvaha žalovanej, ako aj prvostupňového správneho orgánu o tom, akým spôsobom vyhodnotili skutočnosť, že sa žalobca opakovane (s ohľadom na sezónnosť práce) vracal na Slovensko, resp. prečo nezotrval na území Nemecka, pokiaľ mala žalovaná za to, že žalobca si nezachoval väzby na Slovensku. Iba konštatovanie správnych orgánov založené na posúdení celkovej

(prerušovanej) dĺžky pobytu, stabilite zamestnania, dlhodobej orientácii na nemecký trh, sústavných návratoch za prácou do zahraničia, daňovej povinnosti na území Nemecka, ktoré správne orgány vyhodnotili silnejšie ako ostatné zistené skutočnosti, nemôže založiť záver o nezachovaní centra záujmov a bydliska na území Slovenska. Správne orgány dostatočne nezistili pravidelnosť návratov žalobcu na Slovensko (najmä v období posledného pracovného pomeru uzatvoreného na dobu neurčitú), nevyhodnotili, neposúdili a nevzali v úvahu význam zdržiavania sa žalobcu na území Slovenska medzi sezónnymi zamestnaniami. V prípade, akým je prípad žalobcu, t. j. z dôb poistenia v krajine zamestnania a periodicity a dĺžky návštev v krajine pôvodu, nie je bez ďalšieho jednoznačne zrejmé, v ktorej krajine sa osoba dlhodobo a trvalo zdržiavala, je podľa názoru správneho súdu nevyhnutné, aby sa touto otázkou správne orgány dôsledne zaoberali a svoje následné tvrdenie o dlhodobej a trvalej prítomnosti na území konkrétneho štátu s ohľadom na riadne zistený skutkový stav aj presvedčivo odôvodnili.

56. Rovnako za predčasné správny súd považoval aj konštatovanie správnych orgánov o stabilnej a primeranej bytovej situácii v Nemecku. V kontexte uvedeného správny súd v prejednávanej veci nepovažoval bývanie žalobcu vo firemnej ubytovni v areáli u zamestnávateľa spolu s viacerými osobami za stabilnú bytovú situáciu. Za podstatné v tejto súvislosti správny súd považoval i to, že žalobca vlastní dve nehnuteľnosti určené na bývanie, a to konkrétne byt v Žiline nadobudnutý na základe kúpnej zmluvy v roku 2000 a rodinný dom v obci Lutiše nadobudnutý na základe kúpnej zmluvy v roku 2020, teda v období, keď vykonával pracovný pomer uzatvorený na dobu neurčitú, o ktorého sezónnom charaktere vznikli pochybnosti a v ktorých nehnuteľnostiach (konkrétne v byte) počas svojich návratov na Slovensko žalobca býval. Žalobca je okrem týchto nehnuteľností vlastníkom aj ďalších nehnuteľností na základe predložených listov vlastníctva obsiahnutých v administratívnom spise, niektoré z týchto nehnuteľností dokonca nadobudol aj v období posledného uzatvoreného pracovného pomeru (2018-2022). Táto skutočnosť podľa správneho súdu nebola žalovanou ako ani prvostupňovým správnym orgánom pri vyhodnocovaní zachovania centra záujmov žalobcu vyhodnotená správne. V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že aj v súvisiacej judikatúre Najvyššieho súdu SR, týkajúcej sa tejto problematiky, bola viackrát vyhodnocovaná otázka bývania v štáte výkonu zamestnania a vlastníctvo nehnuteľnosti, resp. zabezpečenie bývania na území Slovenskej republiky. Najvyšší súd SR opakovane zdôraznil, že je potrebné tieto skutočnosti vyhodnocovať v zmysle individuálnych okolností každej konkrétnej veci. Podľa správneho súdu potom zabezpečené bývanie v Nemecku v areáli zamestnávateľa vo firemnej ubytovni spolu s viacerými osobami (i keď jednou z nich mal byť aj brat žalobcu), je primeraná forma bývania pri výkone práce v zahraničí, ale nedosvedčuje, že by centrum záujmov žalobcu bolo v Nemecku, predovšetkým ak má žalobca vo svojom výlučnom vlastníctve byt v Slovenskej republike. Hoci samotné nadobudnutie nehnuteľnosti v Slovenskej republike nemožno automaticky považovať za preukázanie zachovania centra záujmov v Slovenskej republike, nakoľko je možné ho vnímať aj ako formu investovania peňažných prostriedkov, je potrebné uvedenú skutočnosť vyhodnotiť prísne individuálne podľa celkových okolností danej veci. Z administratívneho spisu vyplýva, že žalovaná ani prvostupňový správny orgán nezisťovali žiadne ďalšie podrobnosti o ubytovaní žalobcu, hoci sa nejednalo o bežný prenájom/podnájom či vlastníctvo nehnuteľnosti na bývanie (napr. či mal žalobca možnosť užívať izbu aj v čase dovolenky po sezóne, či mal možnosť nechať si v izbe v medzičase medzi pracovnými pomermi svoje osobné veci, či mal k dispozícii vlastné sociálne zariadenie a pod.). Žalovaná a prvostupňový správny orgán nevyhodnotili ani to, či žalobca v prípade straty zamestnania (z akéhokoľvek dôvodu) v rovnakom momente prichádza o ubytovanie, nakoľko stratou zamestnania by žalobca v rovnakom okamihu stratil i zázemie na hľadania si novej práce, narozdiel od vlastníctva nehnuteľnosti na bývanie, podnájmu či prenájmu. Všeobecne možno konštatovať, že ubytovanie vo firemnej ubytovni s viacerými osobami bez možnosti vytvoriť si náležitý komfort a súkromie, nesvedčí v prospech dlhodobého usadenia sa v danej krajine. V odôvodnení rozhodnutí správnych orgánov absentovala i správna úvaha, prečo považovali ubytovanie v Nemecku vo firemnej ubytovni s viacerými osobami za stabilnejšie a primeranejšie oproti ubytovaniu žalobcu vo vlastnom byte na Slovensku (porov. Rozsudok Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7Ssk/28/2022 zo dňa 29. marca 2023, bod 40. odôvodnenia). Iba poukazovanie na skutočnosť, že vo firemnej ubytovni býval i brat žalobcu, správny súd nepovažoval za dostačujúce. S ohľadom na uvedené, preto bude potrebné doplniť skutkový stav (prípadným výsluchom žalobcu) a opätovne posúdiť a vyhodnotiť stabilitu bydliska žalobcu v Nemecku.

57. Správny súd k žalobnej námietke žalobcu súvisiacej s vyhodnotením skutočností: prítomnosť matky na Slovensku, o ktorú sa v súčasnosti stará, prítomnosť rodiny a dlhoročnej priateľky (s ktorou sa podieľajú na spoločných životných nákladoch) na Slovensku, vlastníctvo viacerých nehnuteľností (nielen dvoch) na území Slovenska, úhradu poplatkov spojených s bývaním, úhradu miestnych daní a poplatkov, podieľanie sa na spoločenskom dianí v obci, kde vlastní nehnuteľnosti, vyjadrenie starostu

o pravidelných návratoch do obce, vlastníctvo osobného motorového vozidla a úhradu rezidenčnej parkovacej karty, absolvovanie kurzov na území Slovenska (Osvedčenie o odbornej spôsobilosti bezpečnostného technika) v roku 2018 (teda počas zárobkovej činnosti v zahraničí), uvádza, že všetky tieto skutočnosti budú musieť správne orgány znovu vyhodnotiť v kontexte doplneného dokazovania v časti posudzovania stability a primeranosti ubytovania a v kontexte opätovného vyhodnotenia dĺžky a trvalosti prítomnosti žalobcu na území dotknutých štátov.

58. Niet pochybností o tom, že žalobca bol zamestnaný dlhodobou (prerušovane) v Nemecku a z titulu tohto zamestnania sa zúčastňoval aj na systéme sociálneho zabezpečenia tohto štátu, pričom v Nemecku si nárok na dávku v nezamestnanosti neuplatnil. V tejto súvislosti správny súd zdôrazňuje, že nie je vylúčené, že osobe nárok na dávku v súlade s vnútroštátnymi predpismi toho ktorého členského štátu nevznikne a nesplní ani podmienku zachovania bydliska. To však neznamená, že takejto osobe by mal automaticky vzniknúť nárok na priznanie inej rovnakej dávky v inom členskom štáte. Zmyslom ochrany koordinačných nariadení nie je, aby osoba mala vždy nárok na tú ktorú dávku, cieľom je napomáhanie voľného pohybu osôb tým, aby osoby, na ktoré sa tieto nariadenia vzťahujú vždy podliehali systému sociálneho zabezpečenia iba jedného členského štátu.

59. Správny súd podotýka, že opakované zamestnávanie sa žalobcu v Nemecku v závislosti od sezóny, nemôže byť v rozpore s právom Európskej únie na voľný pohyb osôb a pracovníkov (pracovnej sily) na území členských štátov Európskej únie v zmysle čl. 45 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, automaticky vyhodnocované v neprospech žalobcu vo vzťahu k zachovaniu jeho väzieb a centra záujmov len na krajinu výkonu jeho zamestnania a rovnako tak nemôže byť bez ďalšieho vyhodnotenia reálnych majetkových, rodinných, administratívnych a obdobných vzťahov žalobcu na miesto trvalého pobytu, jeho účelovo viazané bydlisko v mieste výkonu práce vyhodnotenú ako stabilné a trvalé bydlisko žalobcu na území iného členského štátu. Práve z dôvodu uplatňovania princípu voľného pohybu osôb a pracovníkov na území členských štátov je pri aplikácii Nariadenia 883/2004 a jeho Vykonávacieho nariadenia pre účely určenia nároku na dávky v nezamestnanosti potrebné zachovanie väzieb a centra záujmov danej osoby posudzovať citlivo, s ohľadom na všetky dôkazy a okolnosti prípadu jednotlivo ako aj vo vzájomných súvislostiach.

60. Správny súd konštatuje, že úmysel žalobcu, že v Nemecku zotrval iba dočasne a chcel sa vrátiť na Slovensko, o čom svedčí kúpa nehnuteľností na Slovensku za účelom bývania a hospodárenia, toho času nie je relevantný, keďže postup podľa čl. 11 ods. 2 Vykonávacieho nariadenia prichádza do úvahy subsidiárne, teda v prípade, pokiaľ i po zvážení kritérií uvedených v odseku 1 tohto článku zostane otázka ustálenia centra záujmov i naďalej otvorená (napr. Rozsudok NS SR sp. zn. 10Sžsk/5/2016). Otázka bydliska je koncipovaná ako otázka faktická, ktorá je objektivizovaná do tej miery, že niekedy ani úmysel (počiatočný alebo trvajúci) a snaha dotknutej osoby nestačia na zachovanie bydliska v krajine pôvodného bydliska. Na tieto účely nie je rozhodujúca na prvom mieste citová väzba k svojmu bydlisku, rodičom či iným príbuzným, ani viac či menej určitý plán raz v budúcnosti sa opäť presťahovať do krajiny pôvodu, ale skutočné bydlisko, teda miesto, kde osoba zvyčajne býva (čl. 1 písm. j) Nariadenia 883/2004) – napr. rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Sžsk/38/2017. V danom prípade nebolo možné prijať záver, že o mieste bydliska žalobcu uplatnením objektívnych kritérií uvedených v čl. 11 ods. 1 Vykonávacieho nariadenia nevznikli pochybnosti, a preto bolo potrebné aplikovať čl. 11 ods. 2 tohto nariadenia a skúmať subjektívny úmysel žalobcu. Na druhej strane vo svetle zistených skutočností a skutkových okolností vedenia pracovného a bežného života žalobcu, ktorý sa delí v podstate na pobyt v práci a na pobyt na Slovensku, teda v čase pracovnej služby sa žalobca zdržuje v mieste výkonu zamestnania a v čase voľna, dovolenky alebo nezamestnanosti sa zdržuje na území Slovenskej republiky, správny súd dodáva, že v danom prípade, za zistených skutkových okolností, došlo zo strany správnych orgánov v súvislosti s vyhodnotením zachovania centra záujmov žalobcu len k formálnemu vyhodnoteniu skutočností o mieste bydliska žalobcu v relevantnom období výkonu sezónnych prác, potierajúc zmysel právnej úpravy koordinácie systémov sociálneho zabezpečenia členskými štátmi a štátmi Európskeho hospodárskeho priestoru. Pokiaľ preto žalovaná, ako aj prvostupňový správny orgán vzali do úvahy pri vyhodnotení centra záujmov žalobcu najmä dĺžku a stabilitu zamestnania a za rozhodujúcu určili pracovnú situáciu žalobcu v Nemecku, takýto postup podľa správneho súdu nie je v súlade s jednou zo základných zásad vnútorného trhu Európskej únie, ktorou je voľný pohyb osôb v zmysle Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2004/38/ES zo dňa 29.04.2004 o práve občanov únie a ich rodinných príslušníkov voľne sa pohybovať a zdržiavať sa v rámci územia členských štátov.

61. Správny súd po preskúmaní napadnutého rozhodnutia a postupu mu predchádzajúceho dospel k záveru, že žalovaná a prvostupňový správny orgán vzali do úvahy pri vyhodnotení centra záujmov žalobcu najmä dĺžku a stabilitu zamestnania žalobcu a s ním súvisiacu orientáciu na nemecký trh a stabilitu a primeranosť bytovej situácie v Nemecku a za rozhodujúcu určili pracovnú situáciu v Nemecku,

pričom dostatočne nezistili skutkový stav v prejedávanej veci a nechali bez povšimnutia, respektíve dôslednejšieho odôvodnenia ďalšie kritériá plynúce z čl. 11 ods. 1 Vykonávacieho nariadenia. Žalovaná ani prvostupňový správny orgán nezdôvodnili, prečo pri posudzovaní centra záujmov žalobcu väčšiu váhu zohrávala práve pracovná situácia žalobcu v Nemecku v porovnaní s ostatnými kritériami vymedzenými v čl. 11 ods. 1 Vykonávacieho nariadenia a v dostatočnej miere sa nevysporiadali s rodinnou situáciou žalobcu, tým, že jeho najbližšie osoby sa nachádzali na Slovensku, vlastníctvom všetkých nehnuteľností na území Slovenska, nebola dostatočne zistená ani pravidelnosť návratov žalobcu na Slovensko (najmä v období poslednej zárobkovej činnosti 2018-2022) a prípadná sezónnosť vykonávanej zárobkovej činnosti žalobcu v období uzatvorenia posledného pracovného pomeru v Nemecku, ďalej sa nevysporiadali s úhradou poplatkov spojených s bývaním, úhradou miestnych daní a poplatkov, podieľaním sa na spoločenskom dianí v obci, vyjadrením starostu obce Lutiše, a preto podľa správneho súdu nepostupovali správne. Správny súd uvádza, že pri určovaní centra záujmov a bydliska žalobcu je potrebné vziať do úvahy všetky skutočnosti, ktorých zohľadnenie a vyhodnotenie môže prispieť k náležitému zisteniu skutkového stavu a následnému riadnemu ustáleniu a vymedzeniu centra záujmov v súlade s čl. 11 ods. 1 Vykonávacieho nariadenia. Následne je potrebné riadne odôvodnenie vyhodnotenia centra záujmov, nepostačuje iba konštatovanie žalovanej, prípadne prvostupňového správneho orgánu o tom, že niektoré skutočnosti boli vyhodnotené silnejšie ako ostatné, z odôvodnenia rozhodnutí musí byť zrejماً úvaha, prečo tie-ktoré zistené skutočnosti pri určení centra záujmov a bydliska žalobcu prevážili.

62. Správny súd k poukazu na žalobcom a žalovanou uvádzané rozhodnutia uvádza, že právna teória i súdna prax vo všeobecnosti rozoznávajú dva základné typy záväznosti súdnych rozhodnutí, a to na jednej strane záväznosť kasačnú alebo inštančnú, ktorá sa priamo týka prejedávanej veci, a záväznosť precedenčnú, resp. judikatórnu, ktorá sa týka inej veci, i keď skutkovo a právne obdobnej. Obe tieto záväznosti sa pritom zásadne líšia svojimi účinkami, pričom tento rozdiel vyplýva z odlišného zakotvenia tej-ktorej záväznosti. Zatiaľ čo kasačná záväznosť je daná zákonom (§ 5 ods. 10, § 191 ods. 6 SSP) a jej porušenie je priamo vynúiteľné, záväznosť precedenčná nemá normatívnu povahu a je postavená na „presvedčivosti názoru a autorite jeho nositeľa“. V danom prípade sa správny súd stotožnil s právnymi názormi Najvyššieho súdu SR a Najvyššieho správneho súdu SR vyslovenými v iných obdobných primerane použiteľných rozhodnutiach, pričom svoj právny názor správny súd odôvodnil s poukazom na citovanú zákonnú úpravu.

63. V intenciách vyššie uvedeného, správny súd dospel k záveru, že rozhodnutia žalovanej, ako aj prvostupňového správneho orgánu boli predčasné predovšetkým s ohľadom na v nich uvedený záver o určení centra záujmov žalobcu v Nemecku najmä s ohľadom na dlhodobé (prerušované) trvanie zamestnania žalobcu v Nemecku, jeho orientáciu na nemecký pracovný trh a stabilnú a primeranú bytovú situáciu v Nemecku. Správny súd vzhľadom na všetky vyššie uvedené skutočnosti mal preukázanú potrebu zrušenia rozhodnutia žalovanej, ako aj prvostupňového správneho orgánu (keďže trpelo rovnakými vadami ako rozhodnutie žalovanej) podľa § 191 ods. 1 písm. e) SSP, pretože zistenie skutkového stavu žalovanou a prvostupňovým správnym orgánom nebolo dostačujúce na riadne posúdenie veci.

64. V ďalšom konaní bude potrebné dostatočne zistiť skutkový stav, najmä vyhodnotiť dĺžku a trvalosť prítomnosti žalobcu na území dotknutých členských štátov v období rokov 2018-2022, sezónnosť charakteru posledného zamestnania v Nemecku v rokoch 2018-2022 s ohľadom na vykonávaný druh práce, doplniť dokazovanie prípadným výsluchom žalobcu vo veci jeho bytovej situácie v Nemecku (najmä toho, či je táto situácia stabilná) a opätovne tieto otázky posúdiť. Nevyhnutné tiež bude všetky zistené a preukázané skutočnosti v konaní vyhodnotiť a posúdiť vo vzájomných súvislostiach a komplexne posúdiť všetky zásadné otázky týkajúce sa hodnotenia centra záujmov žalobcu v súlade s čl. 11 ods. 1 Vykonávacieho nariadenia. Po zistení a dôslednom vyhodnotení všetkých relevantných skutočností vydá prvostupňový správny orgán rozhodnutie zodpovedajúce po všetkých stránkach požiadavkám kladeným naň ustanovením § 209 zákona č. 461/2003 Z.z. so zohľadnením vyššie uvedeného právneho názoru správneho súdu.

65. Žalobca bol úspešným účastníkom v tomto konaní, a preto má podľa § 167 ods. 1 SSP právo na úplnú náhradu dôvodne vynaložených trov konania rozsahu 100 % voči žalovanej. O výške náhrady trov konania žalobcu rozhodne podľa § 175 ods. 2 SSP správny súd po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

Poučenie:

Poučenie: Doručený rozsudok je právoplatný (§ 145 ods. 1 SSP).

Proti tomuto rozsudku je prípustná kasačná sťažnosť, ak to zákon pripúšťa (§ 439, § 440 SSP) v lehote 1 mesiaca od doručenia rozhodnutia správneho súdu, prostredníctvom správneho súdu, ktorý napadnuté rozhodnutie vydal. O kasačnej sťažnosti rozhoduje Najvyšší správny súd Slovenskej republiky.

V kasačnej sťažnosti sa musí okrem všeobecných náležitostí podania podľa § 57 SSP uviesť

- a) označenie napadnutého rozhodnutia,
- b) údaj, kedy napadnuté rozhodnutie bolo sťažovateľovi doručené
- c) opísanie rozhodujúcich skutočností, aby bolo zrejmé, v akom rozsahu a z akých dôvodov podľa § 440 SSP sa podáva (ďalej len "sťažnostné body"),
- d) návrh výroku rozhodnutia (sťažnostný návrh).

Kasačnú sťažnosť možno urobiť písomne, a to v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe. Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí správny súd do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Správny súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva. K podaniu kolektívneho orgánu musí byť pripojené rozhodnutie, ktorým príslušný kolektívny orgán vyslovil s podaním súhlas.

Podanie urobené v listinnej podobe treba predložiť v potrebnom počte rovnopisov s prílohami tak, aby sa jeden rovnopis s prílohami mohol založiť do súdneho spisu a aby každý ďalší účastník konania dostal jeden rovnopis s prílohami. Ak sa nepredloží potrebný počet rovnopisov a príloh, správny súd vyhotoví kópie podania na trovy toho, kto podanie urobil.

Sťažovateľ alebo opomenutý sťažovateľ nemusí byť v konaní o kasačnej sťažnosti zastúpený advokátom (§ 449 ods. 2 písm. b) SSP).